

Zpráva o realizaci komunitní práce v nouzovém stavu – COVID 2020

Níže zpracovaná zpráva vychází z analýzy sesbíraných dotazníků od 11 realizátorů komunitní práce napříč Českou republikou (Ústecký, Moravskoslezský, Olomoucký, Karlovarský, Pardubický a Liberecký kraj).

Aktuálně probíhající projekty a realizace zaměřené na metodu komunitní sociální práce probíhají skrze několik typů činnosti. Mezi tyto činnosti můžeme řadit:

- Kontakt s členy komunit v rámci konzultačních hodin – individuální rozhovory.
- Přípravy komunitních setkání (po menších skupinách) - pokud vládní nařízení toto dovolují.
- Nabízení podpory členům komunity – skrze telefon, Facebook a jiné sociální sítě). Cílem udržení kontaktu je mapování potřeb členů komunit.
- Individuální podpora lídrů (skrze které lze šířit informace ohledně pandemie COVID - jak se chránit, co dělat při nakažení apod.).
- Podpora rodičů při distanční výuce dětí.
- Administrace projektu a evidence činnosti komunitní práce.

Mimo uvedený výčet, reflektují organizace, že se **mění náplň komunitní práce**, lidé v lokalitách se zaměřují na základní potřeby a snaží se orientovat ve vládních nařízeních. Komunitní pracovníci omezují hromadné aktivity i svou činnost. Někteří komunitní pracovníci tráví více času v terénu podporou hygienických opatření a mapováním situace, jiní se zaměřují na administraci a podporu rodin ve vzdělávání dětí. Také se **mění potřeby komunity**. Organizace nejčastěji uváděly, že aktuálně komunity řeší **zajištění desinfekčních prostředků a ochranných pomůcek, zajištění distanční výuky dětí, případně podporu při plnění domácího vzdělávání, zjišťování informací o situaci a opatřeních vydaných vládou ČR, zajištění techniky a přístupu k internetu v domácnosti, placení nájemného a zajištění potravin**.

Komunitní pracovníci nacházejí jiné způsoby komunikace v kontaktu s komunitou, především se jedná o online formy:

- Facebook, messenger, WhatsApp
- Telefony – konkrétní hovory členům komunit

Zároveň respondenti zmiňovali překážky a omezení, se kterými se v rámci realizace potýkají. Mezi tyto překážky patří zejména:

- Rušení volnočasových aktivit v rámci komunitní práce.
- Nestabilita a nejistota vyvolaná vývojem pandemie a s tím spojených opatření vydávaných vládou.
- Omezení přímého kontaktu se členy komunity.
- Omezení veřejných akcí vedením obce nad rámec vládních opatření.
- Organizace práce v organizacích (např. nutnost střídání v kanceláři kvůli omezením).
- Změny v individuálních zakázkách, zastavení různých sociálních dávek a elektronické podávání žádostí o sociální dávky.

Za významnou překážku také považují **narušení kontinuity komunitní práce v důsledku omezení**.

Aktivita, na které je aktuálně (v době pandemie nákazy COVID-19) **zaměřena pozornost komunitní práce**, jsou:

- Administrativa, plánování a projektová činnost.
- Předávání/síťování informací o současných nařízeních a možnostech pomoci.
- Poskytování potravinové pomoci ze soukromých zdrojů, od dárců rodinám v nouzi.
- Nákupy a pomoc starším členům komunit.
- Formalizace jádrové skupiny.
- Nabízení podpory a pomoci s distanční výukou dětí.
- Poskytnutí podpory komunitě, vzdělávání jejích členů, informovanost komunity, zajištění návazných služeb pro klienty, aby byly naplněny jejich potřeby (např. terénní pracovníci obyvatelům lokality pomáhají při řešení jejich individuálních potřeb, např. bytové situace).
- Adaptabilitu týmu, hledání nových nástrojů komunikace s lidry komunit.
- Zaměření na aktuální potřeby obyvatel (např. podpora žen v šití roušek a plášťů do nemocnice apod.)

Komunitní pracovníci a organizace musely flexibilně přizpůsobit své aktivity a postupy řešení aktuální situace. Začaly například šít roušky, distribuovat potraviny a dezinfekční prostředky, poptávat a zajišťovat prostory pro **podporu doučování a individuálního vzdělávání**. Někteří organizátoři aktivně vyhledávají možné donátory a další zdroje k **zajištění techniky do domácností či zpřístupňují zdarma wifi pro obyvatele k distanční výuce**. Další aktivitou je **síťování a koordinace sociálních služeb či dalších aktérů**, kteří by mohli být komunitě nápomocni či jejich služby odpovídají aktuálním potřebám komunity. Dominantním tématem je **vzdělávání dětí a podpora dětí i rodičů**.

Klíčové zdroje pro komunitní práci v době pandemie

- **Personální zdroje:** Aktuálně je potřeba nepodcenit personální zdroje v samotném týmu komunitních pracovníků a jejich zázemí. (Možnou alternativou je zapojení dobrovolníků a zaměření pozornosti na jejich poptávku.)
- **Materiální zdroje:** Další potřebou v oblasti zdrojů je potřeba zajištění materiálních zdrojů (roušky, dezinfekce, potravinová pomoc), a také zajištění prostor pro setkávání či intervencí s komunitou, podmínkou tohoto prostoru je dostupný internet a technika.
- **Ekonomické** – Potřeba zajišťovat zdroje ze soukromého sektoru či jiných dárců pro zajištění aktuálních potřeb členů komunity.

Realizátoři, jež se zapojili do sdílení zkušeností realizace komunitní práce v tomto krizovém období, zároveň reflektovali činnosti, možnosti a aktivity, které se daří naplňovat či vykonávat. Jednalo se o **plánování činnosti** v dlouhodobém horizontu a projektové činnosti (dokumentace), již výše zmíněnou **distribuci ochranných pomůcek** a prostředků, **informování komunity o možnostech prevence šíření nákazy, navazování nových kontaktů** při podpoře a pomoci členům komunit, **síťování nových aktérů** (především při zajišťování látek, potravin, roušek apod.) **aktivizování stávajících aktérů sociálních sítí** komunitní práce. V jedné z lokalit se podařilo aktivizovat lídry komunity k založení spolku jako právnické osoby.

Níže uvádíme popis úspěchu aktivních žen, členek komunity:

„Dařilo se aktivizovat 12 žen, které šily roušky, sehnaly dárce na zapůjčení a darování šicích strojů, materiál apod. Během první vlny ušily více než 3000 roušek, které rozdaly v lokalitě, do sociálních služeb, nemocnic apod. Díky této iniciativě, samy ženy refletovaly, že se zlepšily vztahy mezi nimi a v této době se semkly. Další úspěch byl, že jsme sehnali notebooky od veřejnosti a podpořily už cca 10 rodin, do kterých jsou počítače zapůjčeny. O těchto iniciativách informovaly i místní noviny a web města.“

I přesto, že se realizátoři komunitní práce musí flexibilně přizpůsobovat opatřením a stávající zdravotní i společenské krizi, může doba dle respondentů přinášet výzvy pro rozvoj v těchto oblastech:

- Schopnost flexibility a improvizace.
- Schopnost aktuálně reagovat na změny ve společnosti a na potřeby komunity.
- Využívání zdrojů, mezilidských vztahů a vzájemné solidarity.
- Samostudium.
- Trpělivost a pokora.
- Práce s videi a sociálními sítěmi (online formami sdílení informací).

Více informací poskytne:

Zuzana Stanková, Centrum metodické podpory Krajského úřadu Moravskoslezského kraje

telefon: 775 069 472

e-mail: zuzana.stankova@osu.cz

Michal Kandler, Agentura pro sociální začleňování

telefon: 725 818 430

e-mail: michal.kandler@mmr.cz